

Základní škola Ostrava, Zelená 42, příspěvková organizace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Motivační název: **Paprsek**

Platnost: od 1.9.2020

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

- Budova školní družiny je součástí základní školy od května 2005, kdy byla tato část přistavena k objektu základní školy.
- Budova má pět místností. Čtyři slouží jako herny, jedna místnost je využívána pro společné akce v ŠD a také jako malá tělocvična, kterou využívá i 1. stupeň základní školy. K dalším prostorám patří šatny, chodby, kabinet vychovatelek, kabinet TV a dětské hřiště. Pro svou činnost může ŠD využívat také některé prostory školy /tělocvična, třídy, knihovna, kuchyňka, školní hřiště/. Dvě třídy 1. stupně ZŠ jsou využity pro odpolední činnost.
- Družina má 6 oddělení, kapacita každého oddělení je 30 účastníků.
- Provoz ve školní družině je přizpůsoben provozu školy a potřebám rodičů. Je rozdělen do dvou časových úseků: ranní od 6.00 hod. – 8.00 hod. do zahájení vyučování, odpolední od 11.40 hod. – 16.30 hod.
- Školní družinu navštěvují účastníci 1. - 5. tříd. Přednostně jsou zařazováni žáci 1., 2. a 3. třídy.
- Účastníci pracují pod vedením vychovatelky, která ve své činnosti uplatňuje všechny složky výchovně vzdělávacího procesu. Rozšířenou náplní zájmového vzdělávání jsou celo-družinové akce zaměřené na uplatňování všestranného zájmu dětí.

CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

- Rozvíjet osobnost účastníka, mravní a duchovní hodnoty pro osobní a občanský život, plnit povinnosti a uplatňovat svá práva.
- Podněcovat účastníky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.
- Mít schopnost najít si své místo ve skupině a ve společnosti.
- Rozvíjet komunikativní dovednosti.
- Získávat všeobecné vzdělání, prostřednictvím volnočasových aktivit, mít kladný přístup k tvořivosti, pohybovým a praktickým dovednostem.
- Utvářet vědomí ke státní příslušnosti a respektu k etnickým skupinám.
- Vést účastníky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám.
- Uvědomovat si princip rovnosti žen a mužů ve společnosti.
- Vést účastníky k výchově ke zdravému životnímu stylu, bezpečnosti a ochraně zdraví.
- Formovat životní postoje a zásady, rozvíjet kamarádství, toleranci, ohleduplnost k jiným lidem, chování ke spolužákům a pedagogům.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

1. *Kompetence k učení*

- účastník dokáže využít časový prostor rekreačních, odpočinkových a zájmových činností pro své tvůrčí aktivity
- získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učení
- vytváří si pozitivní postoje k pravidlům skupinové práce a ztotožňuje se s nimi
- je schopen se orientovat v nabídce zájmových činností a je schopen vlastní seberealizace
- dávat jevy do souvislostí a vyhodnocovat je
- posiluje svůj zájem o učení směrem k postupnému vytváření potřeby celoživotního vzdělávání

2. *Kompetence k řešení problémů*

- účastník rozlišuje správná a chybná řešení
- uplatňuje správná řešení situací při sporech ve skupině dětí
- dodržuje pravidla a řád platný pro určité činnosti
- při řešení problémů vyhledá pomoc pedagogických pracovníků, dospělé osoby
- vyhledá informace nutné k pochopení problému, vytvoří si úsudek a vyhodnotí problém
- získané zkušenosti a dovednosti uplatňuje při řešení praktických krizových situací
- pracuje s chybou a poučí se z chyby, obhájí své rozhodnutí a přijímá odpovědnost za své činy a jednání

3. *Komunikativní kompetence*

- účastník vyjadřuje a prosazuje své myšlenky a názory
- přiměřeně svému psychickému a fyzickému rozvoji zvládá kultivovanost svého projevu
- vyjadřuje své pocity řečí, gesty a dalšími prostředky
- ve vztahu k okolnímu světu zvládá nové informační technologie

4. *Sociální a personální kompetence*

- účastník vyjadřuje a prosazuje své myšlenky a názory
- přiměřeně svému psychickému a fyzickému rozvoji zvládá kultivovanost svého projevu
- vyjadřuje své pocity řečí, gesty a dalšími prostředky
- respektuje dohodnutá pravidla

5. *Občanské kompetence*

- účastník používá základní společenské normy chování, účinně se brání šikaně a agresí
- řeší zodpovědně úkoly a povinnosti na něj kladené autoritami
- uplatňuje svá práva a své povinnosti a kriticky posuzuje a zhodnocuje jejich plnění
- zapojuje se do prospěšných prací pro svou školu a své okolí

- pomáhá druhým v nouzi nebo v situacích ohrožujících zdraví a život, respektuje ostatní, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, je schopen empatie ve vztahu k ostatním lidem

6. Kompetence k trávení volného času

- účastník rozvíjí schopnost účelně trávit volný čas a ten aktivně a smysluplně využívá
- orientuje se ve výběru zájmových činností dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech
- rozvíjí a kultivuje své zájmy a nadání, sociální vztahy, umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času

ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání je poskytováno účastníkům po celou dobu školního roku a vychází ze školního vzdělávacího plánu, sestaveného do 4 ročních období, ve kterém vychovatelky reagují na možné změny a kreativně přesouvají jednotlivé náměty.

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

- Pravidelná - každodenní činnost přihlášených účastníků v odděleních ŠD (zájmová činnost výtvarná, pracovní, hudebně-pohybová, hudební, společenskovední, tělesná, přírodovědná)
- Příležitostná - celo-družinové kulturní a sportovní turnaje, karneval, divadlo, besídka, jarmark, besedy se zvířecími mazlíčky, vědomostní soutěže, tvořivé a pěvecké soutěže, ...
- Spontánní - klidná zaměstnání, poslech, vyprávění, individuální výběr her, volná kresba, stolní hry
- Odpočinková - relaxační činnost zajišťující pohodu prostředí
- Příprava na vyučování - motivací vést účastníky k zájmu o vzdělávání (hádanky, rébusy, kvízy, využití tabletů s výukovými programy)
- Osvětová - poskytování informací v oblasti prevence patologických jevů (tematické besedy)

V rámci pravidelné činnosti byla ZŠ Ostrava Zelená 42 ve šk. roce 2015/16 zapojena do pokusného ověřování programu „Hodina pohybu navíc“ vyhlášené MŠMT a organizována Národním ústavem pro vzdělávání.

Tato sportovní aktivita byla začleněna do programu školní družiny a stále probíhá pravidelně 2x týdně pod názvem „Sportuj ve škole“.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání vychází z různorodé nabídky a se zájmů účastníků ve volnočasových aktivitách přizpůsobených jednotlivým oddělením.

Člověk a jeho svět

1) Místo, kde žijeme

- Domov: orientace v okolí bydliště, popis bytu, domu, domácnosti
- Škola: orientace v budově školy, bezpečná cesta do školy, poznání nejbližšího okolí
- Město: současnost a seznámení s historií, zajímavosti města, důležité instituce
- Naše vlast: významná města, Praha-hl. město, státní svátky, státní symboly

2) Lidé kolem nás

- Rodina: členové rodiny, vztahy v rodině, vyjmenování příbuzných, zaměstnání
- Kamarádi: pravidla soužití mezi kamarády, tolerance, pomoc druhému, objektivní hodnocení, společná hra a práce v kolektivu
- Pravidla slušného chování: „kouzelná slovíčka“, tolerance, úcta, schopnost naslouchat, osobní hygiena, kultura stolování, sebeobsluha

3) Lidé a čas

- Rok: znalost ročních období, rozdělení roku na měsíce, týdny, dny
- Kalendář: celoroční významné dny
- Režim dne: vytvoření režimu a dodržování, umět využít volný čas a aktivní odpočinek
- Jak se mění lidé: vyhledávání informací - jak se žilo, jak se věci mění – obydlí, budovy, města, řemesla, moderní technologie

4) Rozmanitost přírody

- Příroda kolem nás: rostliny a živočichové - poznávání a určování podle ročních období, ochrana a chování v přírodě, živá a neživá příroda
- Roční období: charakteristické znaky, změny
- Počasí: předpověď, pranostiky
- Ochrana životního prostředí: činnost člověka v přírodě (pozitivní, negativní), třídění odpadů

5) Člověk a jeho zdraví

- Moje tělo: popis těla, tělesné změny
- Péče o zdraví: hygienické návyky, zdravý životní styl, zdravě jíst, předcházet úrazům, znát důležitá telefonní čísla, znát základy první pomoci
- Pobyt venku: posilovat tělesnou zdatnost za každého počasí, otužovat se

VZDĚLÁVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI

Účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami se snažíme začleňovat do všech volnočasových aktivit, zohledňujeme jejich znevýhodnění, zaměřujeme se na rozvoj jejich individuálních schopností, vytváříme prostředí pro jejich všestranný rozvoj. Vychovatelka spolupracuje se speciálním pedagogem, asistentem pedagoga, třídním učitelem a rodiči.

PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ A UKONČENÍ VZDĚLÁVÁNÍ

- ŠD je určena pro žáky prvního stupně.
- Přihlašování účastníků do ŠD provádí rodič /zákonný zástupce/ dítěte na základě zápisního lístku /obsahuje důležité informace-adresa, tel. čísla, zdravotní stav, doba pobytu ve ŠD, odchody domů/.
- Dočasné umístění žáků, které nejsou v evidenci, do ŠD je možno:
a/ při posunutí začátku školního vyučování (organizační důvody)
b/ při závažných problémech v rodině dítěte.
- Odhlášení účastníků ze ŠD se děje písemným dokladem s termínem ukončení docházky do ŠD a podpisem rodiče (zákonným zástupcem).
- Vyloučení ze ŠD se uskutečňuje na základě rozhodnutí ředitele školy, při závažném porušení řádu ŠD nebo pro neplacení úhrad školného.
- Rodič je povinen aktualizovat změny v osobních údajích.

MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

- Prostory ŠD pro zájmové vzdělávání odpovídají daným předpisům pro počet dětí ve ŠD.
- Prostory umožňují organizované i samostatné intelektuální aktivity, zájmové činnosti, různé hry i odpočinek /aktivní i pasivní/.
- Vybavení ŠD je přizpůsobeno věku dětí.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

- Počet vychovatelek ve školní družině se odvíjí od počtu zapsaných žáků do ŠD.
- Kvalifikace vychovatelek odpovídá požadavkům kladených na pracovníky školství.
- Rozšiřování vzdělání vychovatelek probíhá v rámci kurzů a programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, využívají samostudium k odbornému a profesnímu růstu.

EKONOMICKÉ PODMÍNKY

- Výše platby za zájmové vzdělávání ve ŠD stanoví ředitel ZŠ, a to na dobu kalendářního měsíce, bez ohledu na dobu pobytu ve ŠD - § 123, odst. (4) zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).
- Platba se provádí příkazem z účtu rodičů na účet ZŠ Ostrava, Zelená 42 nebo platbou v hotovosti u vedoucí školní jídelny a činí 200,- Kč měsíčně.

- Platbu lze provádět pololetně nebo ročně, jiná varianta jen po osobní domluvě.
- Při předčasném ukončení docházky do ŠD bude zbývající přeplatek vrácen na základě písemného vyrozumění.
- Při předložení dokladu o pobírání dávek pomoci v hmotné nouzi, zvýšený příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách nebo vznik nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči, ředitel školy, na základě písemné žádosti, rozhodne o výši poplatku nebo o jeho zrušení. Dané potvrzení je nutno odevzdat v měsíci, kterého se osvobození týká.

PODMÍNKY BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ

- Jsou stanoveny školním řádem pro žáky a pracovníky školy, konkrétně rozpracovány do dalších vnitřních předpisů.
- Žáci přihlášení do ŠD jsou poučeni o BOZP a záznam o poučení je uveden v přehledu výchovně vzdělávací práce.

PLÁN ČINNOSTI PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

(okruh námětů pro dlouhodobou výchovnou činnost)

ODDĚLENÍ:

Během všech období vychovatelka průběžně zařazuje:

Rekreační a odpočinkovou činnost

Relaxujeme, čteme pohádky, příběhy, čteme na pokračování, individuální četba časopisů a knih, posloucháme hudbu a písničky, vyprávíme si, besedujeme, vybíráme si hry podle vlastního zájmu, stolní hry, stavebnice, skládky, karty, pexesa, volné kreslení, omalovánky, pobyt venku, vycházky, pobyt na školním hřišti, aktivity dle výběru účastníků, kolektivní hry,...

Společenskovední činnost

Režim školy, družiny, besedujeme o správném chování, chování mezi kamarády, ve škole, družině, jídelně, šatnách a přílehlých prostorách, řešíme bezpečnost v budově, venku na hřišti, mimo areál ŠD, v dopravních prostředcích, používáme „kouzelná slovíčka“ při našem jednání, chráníme si zdraví,...

Příprava na vyučování

Procvičujeme, píšeme (po domluvě s rodiči) domácí úkoly, tiché a hlasité čtení, pracujeme s dětskou knihou a časopisem, počítáme zábavnou formou, kvízy, hádanky, rébusy, doplňovačky, soutěže, využíváme tablety s výukovými programy,...

Svátky a oslavy

Seznamujeme se s významnými dny během celého školního roku, vyrábíme přáníčka a dárky

PODZIM

ZÁŘÍ

Hurá, do školy!

- Řád ŠD, organizace, bezpečnost, seznamujeme se s prostory a okolím (vycházka)
- Noví kamarádi (seznamovací hry)
- Cesta do školy (stavby z kostek)
- Pobyt venku, na školním hřišti, individuální činnost, houpačky, skluzavka)
- Pravidla slušného chování (řekni, ukaž, předveď, vysvětli: Jak se správně chováme?)
- Poznej kamaráda (popis, hlas, hmat)
- Ovoce, zelenina (kreslíme, modelujeme, stříháme, lepíme)
- Jakou písničku si pamatuješ z loňského roku (skupinové zpívání)
- Vyrábíme vizitku pro označení vlastních věcí
- Omalovánky
- Vzpomínáme na prázdniny (kreslíme,...)

ŘÍJEN

Barevný podzim

- Jak znám moje město a okolí, hl. město Praha (zajímavosti, důležité a známé stavby, státní symboly, vlastní úpravy svého města (návrhy, stavíme z kostek, lepíme z krabiček, modelujeme, kreslíme)
- Moje rodina (představujeme, popisujeme, besedujeme, kreslíme)
- Podzim čaruje (změny v přírodě, poznávání stromů, různé výtvarné techniky v realizaci podzimu, podzimní výzdoba)
- Drakiáda
- Sportovní aktivity na hřišti-florbal, fotbal,...
- Kreslíme v písku
- Taneční kroky (tancujeme podle hudby)
- Aktivní odpočinek (hrajeme logické hry)

LISTOPAD

Zima se blíží, zamykáme les...

- Pečujeme o své zdraví (návyky osobní hygieny, zdravý životní styl, vitamíny, otužování, besedujeme, vypravujeme, předvádíme, výtvarně zpracováváme)
- Výrobky z brambor a přírodnin (sběr přírodnin, různé techniky, tiskátka)
- Jsme soutěživí (hádanky, kvízy, rébusy, doplňovačky)
- Halloween (společná tajuplná akce v oddělení)
- Počasí (pranostiky, počasí sledujeme, vyhodnocujeme co si obléknout, zakresluje)
- Pěvecká soutěž „Družinový Slavík“ (připravujeme se, vybíráme soutěžící)
- Můj mazlíček (besedujeme o živých i neživých, vyrábíme z různých materiálů, různými technikami)
- Výběr rekreační činnosti (stolní hry, stavebnice, kostky, karty, skládanky,...)

ZIMA

PROSINEC

Vánoční čas, čas adventu

- Relaxace (čteme na pokračování, vánoční tematika)
- Pobyť venku, vycházky
- Seznamujeme se s vánočními tradicemi (besedujeme, vyprávíme si)
- Čert a Mikuláš (tradice, různými technikami vyrábíme a kreslíme postavičky)
- Chystáme vánoční výzdobu ŠD, vánoční dárky, přání (vánoční tvoření)
- Nacvičujeme program na vánoční posezení u stromečku
- Opakujeme koledy

LEDEN

Čas sněhových vloček a radovánek

- Zimní vycházky (zimní aktivity)
- Nový rok, nový kalendář (dělíme rok na roční období, měsíce, týdny, dny)
- Vzpomínáme na prožité Vánoce, můj Nej dárek (beseda, kresba, ukázka)
- Hry se sněhem a na sněhu (stavíme, hledáme stopy, závodíme, koulujeme se)
- Jak se mění lidé: vyhledáváme informací - jak se žilo, jak se lidé a věci mění – obydlí, budovy, města, řemesla, moderní technologie (besedujeme)
- Jsme herci - mimové a předvádíme řemesla (dramatizace)
- Zpíváme si pro radost a nácvik písničky
- Zimní krajina, sněhulák (výtvarné zpracování různými technikami)
- Origami (skládáme)
- Výzdoba oken (sněhové vločky, krajinka, domečky, sněhuláci,...)
- Sportujeme v tělocvičně (pohybová průprava)

ÚNOR

Únor bílý...

- Zdravý jídelníček (sestavení, vitamíny, pitný režim)
- Vyrábíme karnevalové masky (různé techniky)
- Zvířátka v zimě, zimní spáči (vyprávíme si, výtvarné zpracování, krmení ptáků, hry s náměty zvířat)
- Vědomostní soutěže (Kvíz pro chytré hlavy, Pexesománie)
- Pozor na bouli! (prevence úrazů, zásady 1. pomoci, známe důležitá telefonní čísla- 150,155,158,112)
- Pohyb na sněhu (bobujeme, sáňkujeme, jezdíme na lopatách)
- Hýbeme se v tělocvičně (míčová průprava, překážková dráha, posilovací cviky,...)
- Opakujeme známé písničky s doprovodem Orffových nástrojů
- Tanečky podle hudby (rytmizace)

JARO

BŘEZEN

Jaro se probouzí

- Březen-měsíc knihy (dramatizujeme a ilustrujeme přečtené)
- Příroda se probouzí (sledujeme první jarní květiny, kreslíme je, z papíru stříháme, lepíme, dotváříme, vystavujeme)
- Velikonoční zvyky (besedujeme, vyprávíme)
- Velikonoční tvoření (výzdoba, přání, výrobky typické pro Velikonoce, různé druhy a techniky)
- Jarní příroda, změny, typické znaky (rovnodennost, výtvarné ztvárnění různými technikami)
- Vyber si svou šablonku (vybíráme a realizujeme z nabídky vychovatelky)
- Pějme píseň dokola (možnost doprovodu)
- Moje tělo, lidská postava (sledujeme změny- výška, váha, vyhledáváme informace v encyklopediích)

DUBEN

Měsíc bezpečnosti

- Problematika bezpečnosti v silničním provozu (bezpečná cesta do školy, besedujeme, dopravní značky, hrajeme hry s dopravní tematikou, soutěže, venku vymýšlíme dopravní situace a řešíme je, „doprava ve výtvarce“)
- Stavíme a tvoříme z písku
- Sledujeme živočichy, život v trávě, hledáme v encyklopedii, chráníme a pomáháme přírodě – Den země (vyrábíme „recy věci“, třídíme odpad)
- Sportujeme na hřišti (přirozený pohyb na čerstvém vzduchu, honičky, míčové hry, hry se švihadlem a lanem,...)
- Můj režim dne (poznáváme hodiny, správně využíváme den a svůj volný čas, vyrábíme papírové hodiny)

KVĚTEN

Měsíc fair play

- Jsme kamarádi (hodnotíme sebe a kamarády, stanovíme žebříček hodnot, klima oddělení)
- Aktivně sportujeme (turnaj v přehazované a florbale, dodržujeme pravidla)
- Den matek (vyrábíme přání a dáreček)
- Voda kolem nás (koloběh vody v přírodě, vítr, déšť, přírodní katastrofy, úspora vody)
- Zábavné kreslení (zkoušíme nové techniky, koláže, kreslíme na chodníku,...)
- Posloucháme a zpíváme písničky z pohádek
- Luštíme rébusy a kvízy

LÉTO

ČERVEN

Těšíme se na prázdniny

- Drobné opravy her a hraček, úklid oddělení na prázdniny
- Znáš okolí Ostravy? – názvy nejbližších měst, vesnic, ostravských částí
- Plánujeme cestu na prázdniny, jak je budu trávit a jak se těším (besedujeme)
- Tematické kreslení (co rád kreslím)
- Den dětí (oslavujeme svátek, zábavné odpoledne)
- Sportovní aktivity, soutěže v obratnosti, mrštnosti
- Aktivní odpočinek (venku, na hřišti)
- Družinový mejdan (loučíme se s družinou, diskotéka)